

Silvano Prodan

NENAČRTOVANE POTI

ZALOŽNIŠTVO JUTRO

Avtorjev predgovor

Naslov *Nenačrtovane poti* se dotakne, v večji ali manjši meri, vseh deset kratkih zgodb, s katerimi bi rad ohranil spomin na sopotnike, ki so me počastili, da sem z njimi sedel v šolskih klopeh, sobival v študentskem domu, igral nogomet in službeno sodeloval. Na žalost so se številni mnogo prezgodaj poslovili od sveta živih.

Na prvem mestu omenjam Kamila Vatovca, nadarjenega nogometnega vratarja in napadalca. Sledi mu Leopold Babič, nesojeni anglist in navdušen glasbenik, ki odlično obvlada angleško govorico po dolgoletnem uspešnem vodenju družinske pohištvene trgovine in tudi po upokojitvi. Arhitekt Jože Brec, podmorničar in projektant opekarn, je nenačrtovano postal vatikanski ekspert pri obnovi sakralnih objektov. Viljem Ropret, po rodu Jeseničan, je uspešno vodil podjetje Slavnik v času njegovega razcveta, nato, v imenu Okrajne gospodarske zbornice, naročil študijo o izgradnji železniške povezave Koper – Prešnica. Peter Gregorovič je nenačrtovano postal gojitelj in prodajalec tulipanov.

Zaton Invest biroja, druge najmočnejše projektantske organizacije v Sloveniji, za Slovenija-projektom, je začel z nenačrtovanim odhodom sedmih vodilnih projektantov 1969. leta. Nenačrtovan je bil tudi obisk Urbanističnega inštituta v Varšavi 1973. leta, na pobudo tedanjega direktorja Ljubljanskega urbanističnega zavoda inženirja Vida Vavkna.

Povsem nenačrtovano, in za avtorja teh vrstic zelo boleče, je bilo tudi slovo kolegov in dolgoletnih iskrenih prijateljev iz Epinala v Vogezih.

Zadnji dve zgodbi, Potovanje v Severno Korejo in Vrnitev v Nancy, bi lahko rekli, da nista bili načrtovani, zato pa toliko zanimivejši, še posebno Vrnitev v Nancy po sedeminpetdesetih letih.

Kamilo Vatovec

Zadnjo nedeljo v avgustu 1950. leta smo se zbrali gojenci v veliki spalnici v prvem nadstropju tretjega bloka Dijaškega doma v Kopru (slika 1). Z Borutom Logarjem sva si izbrala postelji ob severni steni ob oknu. Kovčke z nadomestnim perilom sva si namestila kar pod posteljo. Desno od Logarja je imel svojo posteljo tretji Portorožan Boris Bržan.

Levo od vhoda so bile postavljene tri široke omare za plašče. Po dolžini spalnice so bile razvrščene tri vrste po osemnajst postelj. Prvo posteljo med oknoma vzhodne stene je zasedal tretješolec Marcel Štefančič iz Dekanov. Veliko je bral in imel vedno pri sebi zanimiv mladinski roman. Tako je tudi podpisanemu posodil romana Janeza Jalna Ovčar Marko in Bobri. Leta pozneje sem zvedel, da je bil ministrant v domači

1. Tretji blok starega Dijaškega doma v Kopru

Mizarska obrt sošolčevega očeta je Leopoldu omogočala, da je prvi v gimnaziji razpolagal s fotografskim aparatom. Slike pa je dajal razviti samo v prodajalni Buffa na Korzu v Trstu. Bil je prvi sošolec, ki se je pripeljal pred gimnazijo z motorjem.

Z zaslužkom med počitniškim delom v zadrugi v Sveti Luciji sem želel nabaviti ročno uro. Med tržaško krizo sam nisem mogel v Trst. Zato se je sošolec Babič takoj ponudil in mi kupil lično uro znamke Levrette v trgovini Dante na začetku ulice Ginnastica (slika 4).

Med opravljanjem velike mature, v prvi polovici junija 1955. leta, se je sošolec Babič odločil za angleščino kot tuji jezik. Vsi ostali smo izbrali francoščino profesorja Martinca. Profesor angleščine, Ernest Vogrič, je bil zelo počaščen z Babičevo izbiro tudi zato, ker v osmem razredu nismo imeli več angleščine. Zaradi odličnega znanja mu je profesor Vogrič podaril po maturi roman angleškega avtorja, seveda v izvirniku.

V začetku oktobra 1955. leta, po vrnitvi z maturantskega izleta v Parizu (slika 5), smo se zbrali na avtobusni postaji v Kopru: Zvest Apolonio, Leopold Babič in podpisani. Vsak je imel v kovčku zložene knjige zadnjega gimnazijskega letnika, prepričan, da mu bodo prišle prav tudi pri univerzitetnem študiju. Poleg knjig smo zložili v kovček tudi rezervno perilo, pribor za osebno higieno in za čiščenje obutve. Sprevodnik je odnesel kovčke po lestvi na prtljažnik na strehi avtobusa.

Trije koprski bruci smo sedli na zadnjo klop avtobusa in po dvourni vožnji mimo Podgorja, Petrinj, Kozine, Divače, Senožeč, Razdrtega in Hruševja prispeli v Postojno, kjer je bil daljši postanek. V avtobus je stopil prodajalec časopisov, nekdanji italijanski vojak iz Neaplja, in ponujal Slovenski poročevalec, Ljudsko pravico in Tjete Tjete. Tako je izgovarjal naslov tednika TT. Po dvourni vožnji s postanki na Ravbar komandi, v Planini, Kalcah, Logatcu in na Vrhniki smo prispeli v Ljubljano pred Slavnikovo poslovalnico v Kolodvorski ulici nasproti gostilne Pri starem tišlerju.

Počakali smo, da nam je sprevodnik spustil kovčke s prtljažnika in se napotili peš po Prešernovi in Erjavčevi cesti do novega Študentskega naselja v Rožni dolini. Vseljivi so bili prvi štirje bloki, peti je bil še v gradnji. Hišnik, tovariš Jug, nam ja določil postelje v učilnici drugega bloka. Istočasno smo nabavili tudi mesečne izkaznice za prehranjevanje v študentski menzi, ki se je nahajala v nekdanji konjušnici. Od preostalih sedmih sstanovalcev v učilnici se nam je takoj približal študent

5. Koprski maturanti 1955. leta, Babič je prvi z desne v drugi vrsti

kemije Milan Poženel, ki nam je ponudil rahlo prezrela domača jabolka z Dolenjske.

V Študentskem naselju smo ostali tri mesece. Tajnik uprave tovariš Porenta nam je dal navodila za preselitev v kapelico Doma Ivana Mojzerja na Poljanski cesti številka 6. Čudno se nam je zdelo, zakaj v kapelico. Tovariš tajnik nam je pojasnil, da tudi sam stanuje v prvem nadstropju v Domu Ivana Mojzerja, ki je bil nekdanje Alojzevišče, v katerem so stanovali študenti sosednje Teološke fakultete. Zato so imeli v pritličju, točno pod tajnikovim stanovanjem, tudi kapelico, ki so jo spremenili v spalnico.

V kapelici je imel svojo posteljo tudi študent režije iz Trsta Andrej Rustja. Vsi štirje primorski študenti smo vstajali istočasno in bili že ob sedmi uri v manjši mlekarni v pritličju peglezna, značilne Plečnikove stavbe na začetku Poljanske ceste, kjer smo si privoščili skodelo toplega mleka in svežo zemljo.

Najbliže je imel predavanja in vaje Zvest Apolonio, ker je Akademija likovnih umetnosti takrat gostovala v stavbi Poljanske gimnazije. Andrej Rustja tudi ni imel daleč do Mestnega gledališča ljubljanskega. Midva z Babičem sva imela predavanja v Deželnem dvorcu na Kongresnem trgu. Tudi za kosilo in večerjo smo po navadi sedli za isto mizo v Študentski menzi na Miklošičevi cesti.

9. Pohlenova panoramska slika v Sloveniku

Ko sem se selil v novo vrstno hišo, 1965. leta, me je Brec povabil v atelje prijatelja, akademskega kiparja in slikarja Jožeta Pohlenu. Takoj me je pritegnila slika šavrinke, ki je mešala testo v veliki leseni skledi. Na žalost je bila slika že prodana. Umetnik je iz posebne mape potegnil drugo sliko s štirimi šavrinkami, ki nosijo na glavi polne značilne istrske koše, spletene iz vrbovja. Takoj sva se dogovorila za nakup. Toda prijatelj Pohlen mi je, poleg polovične cene, ponudil, da mi bo izdelal tudi poseben lesen okvir, katerega bo postaral z drsanjem z vročim likalnikom (slika 7).

Po mojem odhodu v Ljubljanski urbanistični zavod, 1973. leta, sva se z Jožetom redkeje srečevala. Najini stiki so se skoraj docela pretrgali po njegovi upokojitvi 1980. leta. Ko sva se slučajno srečala, mi je pripovedoval, kako potuje po svetu, še posebej v Južno Ameriko, kjer je zadolžen za investicijsko vzdrževanje cerkvenih objektov. Nerodno mi je bilo vprašati, za katero ustanovo dela. Povedal mi je, da se v Koper po navadi vrača iz Rima, v družbi visokega cerkvenega dostojanstvenika, ko ga voznik v veliki črni limuzini pelje na službeni obisk v Slovenijo.

Šele 1994. leta, ob priliki vodenja maturantskega izleta celjske gimnazije v Neapelj in Rim, sem izvedel, za katero ustanovo gospod Brec

volontersko dela. Ob prihodu v Rim so se želeli celjski maturanti ustaviti na številki 884 ulice Via Appia Nuova. V lepi rdeči enonadstropni stavbi je bil od leta 1973 sedež Papeškega slovenskega zavoda Slovenik (slika 8).

Našo številno skupino je nadvse prijazno sprejel rektor Zavoda monsinjor Maksimiljan Jezernik, brat mojega znanca iz ljubljanskega Zavoda za produktivnost Mira Jezernika. Monsinjur rektor nam je razkazal in podrobno opisal vse prostore v stavbi. Ko smo se v veliki predavalnici ustavili pred dolgo panoramsko sliko, ki je ponazarjala vse slovenske pokrajine, od Primorja do Prekmurja, je rektor Zavoda posebej poudaril, da jo je naslikal Jože Pohlen iz Kopra (slika 9).

Še zanimivejši je bil prihod slike v Rim. Umetnik Pohlen je sliko slikal v Kopru, v Rim sta jo po delih pretihotapila s prijateljem Jožetom Brecem. Rektorju sem pojasnil, da je Jože tudi moj dober prijatelj, saj sva osem let sodelovala v istem podjetju. Nato mi je gospod Jezernik razodel, da je Jože Brec od leta 1980 v Sloveniku zadolžen za vse zadeve v zvezi z vzdrževanjem in gradnjo objektov v cerkveni lasti. V isti sapi je vprašal mlado sestro, če je gospod Brec kje v bližini. Na mojo žalost je Jože že zjutraj odšel v Laterano, kjer so obnavljali neke prostore v Papeški palači.

Ob naslednjem obisku v Kopru me je Jože povabil v svoje stanovanje v Župančičevi ulici in mi ob dobrem čaju pripovedoval zgode in nezgode, ki jih je doživljal pri svojem delovanju v Rimu po upokojitvi. Od sveta živih se je poslovil sredi februarja 2008. leta, tri leta po svojem prijatelju Jožetu Pohlenu.

13. Vhod v ljubljansko škofijo

Sečo, južno od športnega igrišča, in velike njive ob osnovni šoli. Zato mu je prišla kot naročena ponudba Pietra Patrune, čevljarjevega brata, da bi prevzel njegovo posestvo nekoliko višje v Kampolinu, ki pa je imelo veliko prednost v bogatem izviru pitne vode.

Piero je stopil do Ivana Durića, ki je stanoval z ženo Marijo v hiši odseljenih Maršičev, v ozki dolini med posestvi Jakominov in Papafigo. Zakonca Durić sta bila takoj navdušena za selitev v večjo hišo Borolini-jevih z odlično sončno lego. Poleg tega je bil Ivan Durić sedem let mlajši, zdrav in vaje vseh kmečkih opravil. Zato mu ne bo težko obdelovati tudi vinograd pod Sečo in njivo pri šoli.

V začetku jeseni 1964. leta sem v Rotterdamu nabavil dve vrečki tulipanovih čebulčkov. Lepe tulipanove cvetove raznih barv pod latnikom v Kampolinu je opazil tudi Piero Gregorovič. Brez vsake napovedi je kupil v semenarni na Trgu Goldoni v Trstu več vrečk s tulipanovimi čebulčki raznih barv. V mizarski delavnici Kmetijske zadruge v Luciji je naročil velike sestavljive lesene okvirje, razdeljene z dvema prečkama, med katerima so bile pritrjene dva milimetra debele steklene plošče.

Doma je sestavil petdeset metrov dolgo in deset metrov široko toplo gredo in vanjo posadil tulipanove čebulčke. Spomladi so vsi čebulčki pognali in vzcveteli. V topli gredi je nastala pisana preproga različnih barvnih odtenkov.

Prve cvetove je Piero peljal z avtobusom na zelenjavno tržnico v Piran. V dobri uri je prodal vso zalogo. Ni se mogel načuditi dobremu zaslužku od tulipanov. Petru ni dal miru podjetniški duh. Ženi Mariji je razložil: »Če smo z lahkoto prodali v Piranu petsto tulipanov, koliko bi jih lahko prodali šele v Ljubljani?«

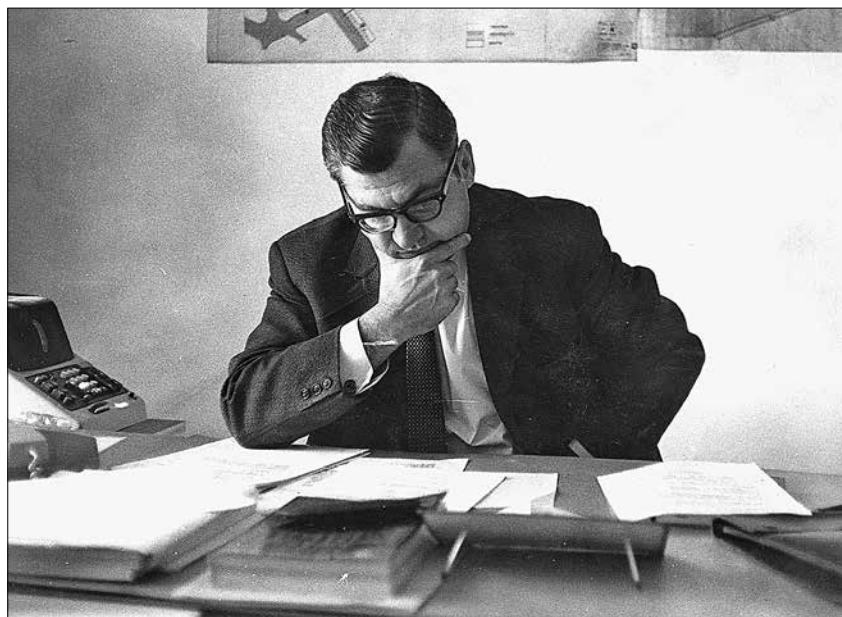
»Beži no, Piero, kako pa jih boš peljal v Ljubljano?« Marija je vedela, da zaradi okvare na levi nogi njen Piero ni razmišljal o opravljanju voznškega izpita, še manj o nakupu posebnega, temu primernega, avtomobila.

»Z avtobusom in vlakom. Mogoče bom kupil tudi vozilo in najel voznika,« je ženi odločno odgovoril Piero in pri tem takoj pomislil na soseda Antona Padovana, moža Alme Gržinič iz Lucana.

Osem let pozneje sem se počutil zelo domače vsako jutro, ko sem korakal v službo mimo škofije v Ljubljani. Točno pred vhodom v škofijo (slika 13) je stal gospod z bujnimi sivimi lasmi (slika 14). Pred sabo je

14. Peter Gregorovič, 2. z desne z ženo Marijo na svoji levi, desno od njega Alma in Anton Padovan

17. Pisarna direktorja Studia v Izoli

O podrobnostih prevzema vodenja Slavnikove turistične agencije sva dogovorila z direktorjem Potniškega prometa Francem Vrečarjem, katerega je Verbič pritegnil v Slavnik iz Ljubljana transporta. Začel sem z obiskom Slavnikovih istrskih poslovalnic v Umagu, Poreču, Rovinju, Pulju in na Reki. Sledili so razgovori v ljubljanski, zagrebški in beograjski poslovalnici. Ljubljansko poslovalnico v Tavčarjevi ulici, osredotočeno na prodajo avtobusnih prevozov, je vodila gospa Planinšek, zagrebško pa gospod Drago Pavletič, ki je bil posebej usmerjen na organizacijo ladijskih križarjenj.

Ocenil sem, da so bile poslovalnice vodene profesionalno in zavzeto s kadri, s katerimi ni bilo težko vzpostaviti tudi prijateljske stike. Iz hotela Triglav se je delu turistične agencije priključila izredno uspešna turistična komercialistka Miranda Pogačar, ki je uspela navezati dolgoročno sodelovanje z najbolj znanimi tujimi turističnimi operaterji, še posebej s Centro turistico Modenese in vodilno švicarsko agencijo Kuomy. Obe sta polnili hotela Triglav in Žusterna skozi vse leto.

V začetku januarja 1972. leta me direktor Verbič povabi, da se mu pridružim na sestanku pri direktorju ljubljanske podružnice beograjskega izvozno-uvoznega velikana Interexport, skrajšano Inex, tovarišu Mirku Zlatnarju.

V petem nadstropju Mihevčeve stolpnice Avtotehne, nasproti ravno tako Mihevčemu »kozolcu« ob Titovi cesti, naju je sprejel simpatični človek nižje postave, ki je bil z Verbičem tesno povezan že v partizanskih časih. Razgovoru je prisostvoval tudi tovariš Franc Golob, inženir arhitekture, ki se je v ljubljanski podružnici Inexa ukvarjal prvenstveno z novimi turističnimi destinacijami v Keniji, Etiopiji, na Šešelih in na Mauriziusu. Vse z namenom povečanja števila potnikov v letalih pravkar združene družbe Inex-Adria.

Tema razgovora je bila združitev Slavnikove turistične agencije z Inexovo v novo podjetje Inex-Slavnik, ki bi povečalo izkoriščenost Slavnikovih avtobusov. V novo podjetje bi Slavnik prenesel vse svoje poslovalnice, Inex pa bi novi združeni agenciji predal novo veliko poslovalnico v pritličju »kozolca« tako, da bi Slavnik lahko prodal svojo majhno poslovalnico na Tavčarjevi številka 8.

Slavnik je prevzel nalogo, da organizira v Kopru za novo agencijo samostojno računovodsko službo. Verbičev svetovalec za ekonomska vprašanja Zakinja iz Umaga je v novo agencijo povabil računovodkinjo Marto Damjan in knjigovodkinjo Doro Babič iz koprške lekarne. Iz hotela Triglav je v agencijo Inex-Slavnik prestopila tudi knjigovodkinja Fani Rutar. Vse tri so se vozile na delo v Koper iz Izole.

Poseben status v novi agenciji je dobil tudi Marjan Ocepek, Verbičev sosed v naselju Špina pri Umagu, ki je skrbel za oddajo počitniških hiš na področju Umaga.

Podrobnosti organizacije Turistične agencije Inex-Slavnik smo dorekli na Inexovem sedežu v Beogradu z njegovim direktorjem za turizem Dejanom Živojinovićem. Pri tem je bilo odločilno računovodsko znanje in sposobnost predvidevanja morebitnih poznejših zapletov računovodkinje Marte Damjanove.

Prva skupna akcija je bil nastop na turistični borzi v Berlinu meseca marca 1972. leta. Bivanje v Berlinu sem izkoristil tudi za obisk sošolca iz Lucije Pina Pištana, ki mi je pomagal skleniti posel za oddajo turističnih sob v Portorožu.

Beograjski Inex, ki ga je vodil Verbičev partizanski soborec Višnjic, je brez Slavnikovega predhodnega pristanka razglasil svoje razpolaganje s štiristotimi novimi turističnimi avtobusi in pri tem uporabil veliki plakat Slavnikovega avtobusa, ki ga je za berlinsko borzo fotografiral sosed iz Semedele Jože Kološa.

19. Nekdanji bankovec za 50 dinarjev

od vedno običaj na Poljskem, sva se oba vrnila z mislimi sedemnajst let v preteklost. Ura je bila ravno za kosilo, zato sem profesorja Malinovskega prosil, če lahko njegovo knjižničarko povabim na kosilo v Staro mesto. Prav zadovoljno je pristal.

Pani Polab je predlagala tipično poljsko restavracijo na Rinku Starego miasta. Po kosilu me je gospa Polab prosila, da jo spremljam do vrtca, kjer je prevzela petletno hčerko, saj je bil soprog s skupino geologov v Sudetih.

20. Obnovljeni Kraljevi dvorec v Varšavi

21. Avtor, prevajalec na Urbanističnem inštitutu v Varšavi

Hčerka je bila bistra in zgovorna deklica. Prosila me je, če ji lahko za spomin pustim nekaj tipično jugoslovanskega. Pri sebi nisem imel nič primerne, zato sem ji izročil bankovec za 50 dinarjev z Mestrovičevimi figurami moškega in ženske (slika 19). Mala Poljakinja je bila z darilom nadvse zadovoljna. Njeni mami pa je bilo nerodno zaradi vrednosti bankovca, ki je imel pred reformo 1965. leta nominalno vrednost 5000 dinarjev.

Po večerji smo si ogledali še predstavo v Palači kulture in znanosti, med katero nam je tovariš Potokar sporočil, da se bomo peljali prenočit v študentski dom 50 kilometrov južno od Varšave. Pred vstopom v avtobus je začelo snežiti. Med Luz-ovimi udeleženci je bila tudi kolegica Mojca Sašek, ki je bila že peti mesec v veselem pričakovanju. Brez pomisleka sem ji odstopil prenočišče pri prijatelju Wolanieckemu in se sam odpeljal z ostalimi kolegi v dobro uro vožnje oddaljeni Grolec.

Naslednje jutro, 13. oktobra 1973. leta, smo se po vrnitvi v Varšavo zbrali v sejni sobi Urbanističnega inštituta petnajst minut pred deseto uro. Inštitut je imel svoje prostore v zahodnem pritličnem delu, edinem ostanku med vojno porušenega Kraljevega dvorca. Na sliki številka 20 je verno obnovljeni dvorec s samopriskrbi vseh Poljakov.

Direktorica Inštituta nas ja nagovorila v poljskem jeziku. Ker LUZ-ovci niso vsega razumeli, me je direktor Vavken prosil, da sem prevzel vlogo prevajalca (slika 21).

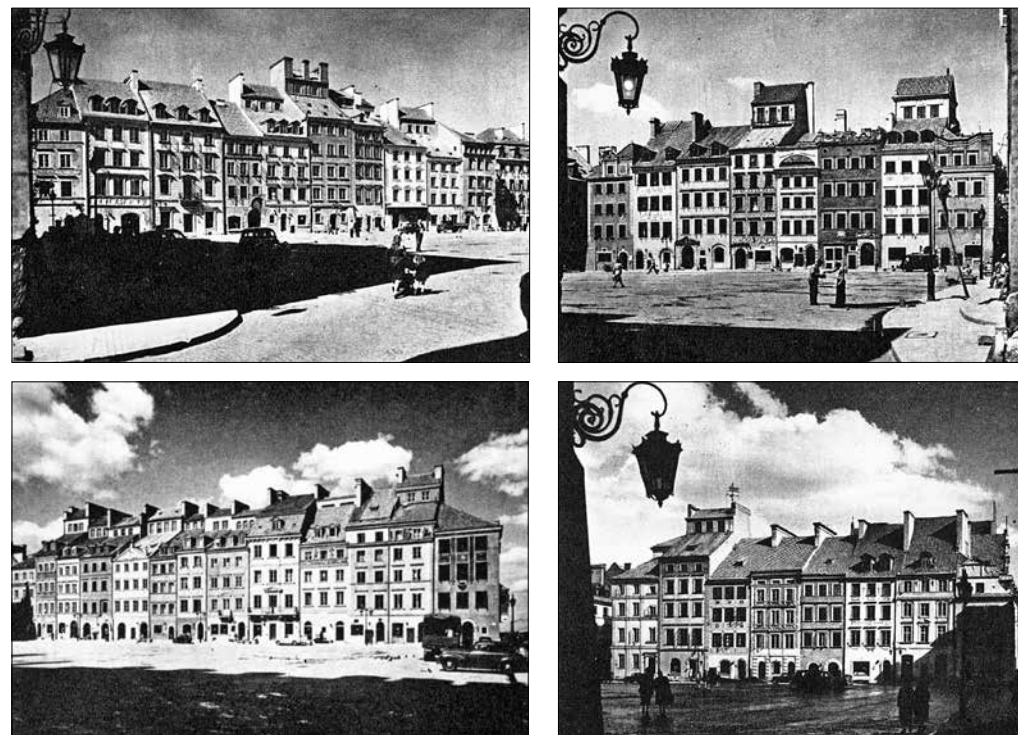
Direktorica nam je podrobno razložila dolgoročni urbanistični program poljske prestolnice s posebnim poudarkom na predvideni izgradnji mestne podzemne železnice.

V zahvalnem nagovoru direktorja LUZ-a je tovariš Vavken opisal vzporedno pripravo Urbanističnega programa Ljubljane do leta 2000 z razliko, da nismo načrtovali v Ljubljani podzemne mestne železnice, temveč ponovno postavitev tramvajskih linij na lastnem vozišču in prehodom pod zemljo samo v strogem mestnem središču.

Po zaključenem razgovoru na Inštitutu nas je direktorica spremljala do trga Starega mesta, kjer smo si v muzejski hiši ogledali dokumentarni film o nemški zasedbi, rušenju in obnovi Starega mesta (sliki 22 in 23).

22. Posnetki razrušenega Starega mesta v Varšavi

23. Obnovljeno Staro mesto v Varšavi

Vrnitev v Nancy

Pred odhodom v Severno Korejo, od koder sem se vrnil tridesetega septembra, me je hčerka Nada, prevajalka pri Evropski skupnosti, prosila, če bom lahko petega oktobra šel z njo v Strasbourg, da bi se tja grede ustavila v Selestatu na skupnem kosilu z gospo Marie-Odile, gospo Francine in njenim soprogom Gerardom Balthazardom ter počastili spomin na preminula gospoda Yvona Houoja in njegovo ženo Luisette.

Hčerin predlog sem sprejel takoj, še posebno zato ker sem štiridnevno bivanje v Strasbourgu izkoristil za ponovni obisk Univerze v Nancyju, kjer sem v študijskem letu 1958/59 prisostvoval predavanjem na Geografskem oddelku skupaj s kolegom in dolgoletnim prijateljem Yvonom Houojem.

Po prihodu v Nancy, sedmega oktobra 2015, sem se takoj napotil na Univerzo. Po razkošnem kamnitem stopnišču sem najprej stopil v

35. Univerzitetna knjižnica v Nancyju

36. Grad d'Aussonville v Nancyju

univerzitetno knjižnico, v kateri sem v mladosti presedel številne popoldneve med proučevanjem gradiva za mojo diplomsko nalogo Funkcije mesta Nancy.

V knjižnici me je sprejela dobro poučena študentka, mi obrazložila potek prenove knjižnice in digitalizacijo celotnega fonda (slika 35). Ni me pozabila spomniti na razvoj knjižnice, ki je bistveno poskočil po

37. Trg Stanislas s kraljevim spomenikom in mestno hišo v Nancyju

porazu Napoleona III. pri Sedanu 1870. leta, ko je bila Alzacija priključena Nemčiji in se je Medicinska fakulteta preselila iz Strasbourga v Nancy.

Tiho sva se sprehodila med študenti, ki niso brskali po knjigah in pergamentskih gradivih, ampak so vse zelene podatke priklicali na namizni računalnik. V mojih časih je obstajal računalnik samo na poveljstvu ameriške vojske, in to v velikanski klimatizirani hali, njegova kapaciteta pa je bila manjša od današnjega prenosnega telefona.

Da ne bi si ustvaril le polovične slike, me je spremljevalka vodila do posebne sobe, kjer je pet glasnih študentov prodajalo tudi knjige za vse predmete, ki so jih poslušali na predavanjih.

Po ganljivem slovesu iz prostorov, ki so mi bili tako domači pred sedeminpetdesetimi leti, sem se napotil do gradu D'Aussonville (slika 36), kjer sem prebival kot študent. Danes je grad preurejen v hotel najvišje kategorije. Med mojim bivanjem v Nancyju je zadnja lastnica, potomka maršala Liautey, oddajala sobe študentom.

Prijazna temnopoltna receptorka me je spremljala po vijugastem kamnitem stopnišču do drugega nadstropja, kjer sva z dr. Borutom Bohtetom imela sobi. Seveda opremljenost današnjih hotelskih sob ni primerljiva s posteljami in omarami iz pred stopetdesetimi leti. Tuširali smo se lahko le v mestnem kopališču.

Receptorka me je spremljala do izhoda in mi obljubila, da mi bodo ob morebitnem ponovnem prihodu odobrili poseben popust.

Preko trga Carriere sem se napotil do osrednjega mestnega trga Stanislas. Ime je dobil po odstavljenem poljskem kralju Stanislavu Leszc-

zinskemu, tastu Ludvika XV. Na podstavku njegovega kipa sredi trga je pripis: Dobrodelnemu. Docela upravičeno, kajti trg je nastal na pobudo in s finančnim prispevkom poljskega kralja.

Napotil sem se tudi v palačo mestne občine, nekdanji kraljevi sedež na severni strani trga (slika 37), v obsežno dvorano v prvem nadstropju, s številnimi odprtimi pisarnami, nad katerimi visi napis pomenljive vsebine: Za vedno boljše služenje Nancyjem.

V prvi pisarni sem vprašal, če v drugem nadstropju še deluje pisarna načelnika za urbanistično načrtovanje, kjer sem dobil številne dragocene podatke in načrte. Odgovorili so mi, da se je Razvojno urbanistični oddelek preselil v novo upravno stavbo na obrobju mesta. Nemalo sem bil razočaran, še posebno ob podatku, da se je tedanji načelnik pred letom poslovil od sveta živih.

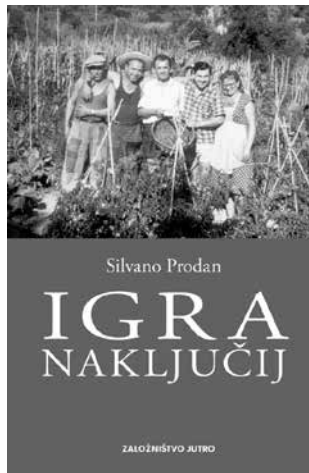
Obujeni spomini so me tako prevzeli, da sem pozabil na kosilo in se s popoldanskim vlakom vrnil v Strasbourg.

Legende k slikam

1. Tretji blok starega Dijaškega doma v Kopru	7	25. Obvestilo o slovesu	43
2. Kamilo Vatovec, prvi z leve	9	26. Dvanajstletni Claude Leibel, drugi z leve	45
3. Gimnazijska nogometna ekipa, Kamilo je drugi z desne	10	27. Slavolok povezave Severne in Južne Koreje	48
4. Ročna ura Levrette	13	28. Praznik osvoboditve	48
5. Koprski maturanti 1955. leta, Babič je prvi z desne v drugi vrsti	15	29. Pred spomenikom prvemu in drugemu predsedniku, avtor je drugi z leve v prvi vrsti	49
6. Nekdanji vhod v podjetje Projekt Koper	17	30. Postaja podzemne železnice v Panmunjonu	50
7. Pohlenove Šavrinke	18	31. Turistični bungalovi v mestu Nampo	51
8. Papeški zavod Slovenik v Rimu	19	32. Kad z vročo slano termalno vodo	51
9. Pohlenova panoramska slika v Sloveniku	20	33. Meja med Severno in Južno Korejo	52
10. Profesor Albin Orthaber	23	34. Spomenik zadnjemu podpisu prvega predsednika DLR Koreje	53
11. Prihod predsednika Tita v Koper drugega decembra 1967. Leta	24	35. Univerzitetna knjižnica v Nancyju	54
12. Pritlični prizidek Hotela S. Lucia v katerem je bila čevljarska delavnica Fonda-Romanello	27	36. Grad d'Aussonville v Nancyju	55
13. Vhod v ljubljansko škofijo	28	37. Trg Stanislas s kraljevim spomenikom in mestno hišo v Nancyju	56
14. Peter Gregorovič, 2. z desne z ženo Marijo na svoji levi, desno od njega Alma in Anton Padovan	29		
15. Nekdanja upravna stavba Slavnika v Kopru	32		
16. Prostori Studia v Izoli	33		
17. Pisarna direktorja Studia v Izoli	34		
18. Vido Vavken, nekdanji direktor Ljubljanskega urbanističnega zavoda	37		
19. Nekdanji bankovec za 50 dinarjev	38		
20. Obnovljeni Kraljevi dvorec v Varšavi	38		
21. Avtor, prevajalec na Urbanističnem inštitutu v Varšavi	39		
22. Posnetki razrušenega Starega mesta v Varšavi	40		
23. Obnovljeno Staro mesto v Varšavi	41		
24. Zadnje srečanje dolgoletnih prijateljev v Epinalu 24. februarja 2014	43		

Vsebina

Avtorjev predgovor	5
Kamilo Vatovec	7
Najboljši v angleščini	11
Jože Breč	17
Koper–Prešnica	22
Tulipani v Kampolinu	26
Inex-Slavinik	31
Obisk inštituta za urbanizem v Varšavi	36
Slovo v Epinalu	42
Potovanje v Severno Korejo	47
Vrnitev v Nancy	54

Silvano Prodan: IGRA NAKLJUČIJO

Obseg: 120 strani • ISBN: 9789616746014

Cena: 18 €

IGRA NAKLJUČIJ je zbirka besedil o zanimivih dogodkih in srečanjih s preprostimi ljudmi, z izjemnimi znanimi in neznanimi osebnostmi. Vsi so usmerjali Prodanovo življenjsko pot in mu osvetljevali pogled na svet. Tako mu je profesor Peter Martinc s posredovanjem francoskega jezika omogočil študij na Univerzi v Nancyju, strokovno izpopolnjevanje v Parizu in udeležbo v gospodarski misiji na Madagaskarju. Srečanja s prvoborci Almo Zalašček, Francem Špacapanom in Edom Mihevcem so avtorju utrdila visoko spoštovanje do slovenskega narodnoosvobodilnega boja. Franc Špacapan in Edo Mihevc pa sta ga vzpodbujala pri poklicni in delovni usmeritvi.

Istrani Anton Vodopija, Mario Bellich, Predonzanijevi in še mnogi drugi potrjujejo, da se da z vztrajnostjo in optimizmom v življenju uspeti.

Izreden avtorjev spomin s številnimi podatki, fotografijami ter dokumenti pomaga odstirati in razumeti pretekla desetletja v Istri, Sloveniji in svetu.

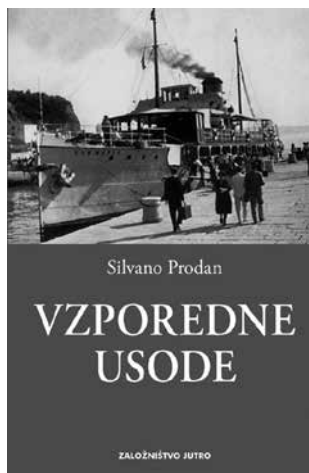
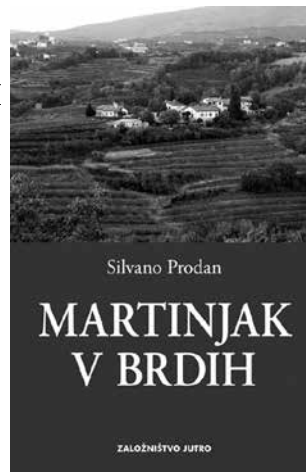
Silvano Prodan: MARTINJAK V BRDIH

Obseg: 96 strani • ISBN: 9789616746243

Cena: 12 €

Martinjak v Brdih je zaselek na vrhu zaobljenega griča med Šmartnim in Kozano, ki je več stoletij v celoti pripadal rodbinama Simčič in Prinčič. Šele z agrarno reformo leta 1948 so do posesti v Martinjaku prišli tudi nekdanji koloni, predvsem družina Korenjak.

Prodanova soproga Alojzija pripada drugi predzadnji generaciji Simčičevih iz Martinjaka. Ob njeni osemdesetletnici je avtor po dostopnih podatkih zaokrožil dogajanja v petnajstih etapah in v njih predstavil razgibano življenje in delovanje te zanimive in prepoznavne rodbine.

Silvano Prodan: VZPOREDNE USODE

Obseg: 96 strani • ISBN: 9789616746519

Cena: 15 €

V knjigi **VZPOREDNE USODE** je devet zgodb, v katerih je opisana usoda nekaterih avtorjevih sorodnikov, sošolcev, prijateljev in znancev.

Časovni razpon zgodb je od leta 1931 do 2009. Dogajanje se vrsti od Račičkega brega pri Buzetu, Primorske, preko Trsta do Santiaga v Čilu.

Avtor je tako pred pozabo ohranil zanimive življenjske zgodbe ter opise tedanjih družbenih razmer.

Zgodbe dopolnjuje 49 fotografij in faksimil dokumentov, ki so dodatni pričevalci časa, ki ga knjiga opisuje.

Silvano Prodan: KAKO MAJHEN JE SVET

Obseg: 80 strani • ISBN: 9789616746632

Cena: 15 €

Naslovu **KAKO MAJHEN JE SVET** je botrovalo avtorjevo srečanje z dvaindevetdesetletno gospo Štefanijo Pines 1998. leta v Buenos Airesu. Poročena je bila s prvim bratrancem avtorjevega očeta Jakobom Prodanom. Med razgovorom je omenila, da ima v Kopru štirinajst let mlajšega brata Karla. Takoj mu je bilo jasno, da je to upokojeni major JLA Drago Pines.

V knjigi avtor podaja osem zgodb iz časa, katerega je tudi sam doživel, z naslovi: Zasedba 1943. leta, Brigadirstvo, Zagledanost v nebo, Zadrugištvo, Londonski sporazum, Vrtnitev k nogometu, Zgledno sodelovanje in Kako majhen je svet.

Ko knjigo preberemo, lahko pritrdimo avtorju, da je svet res postal majhen!

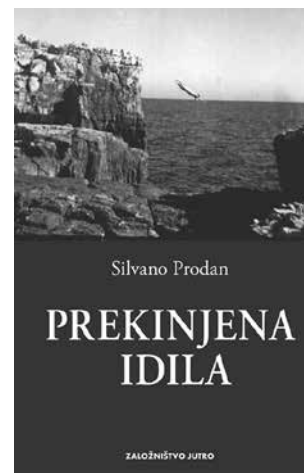
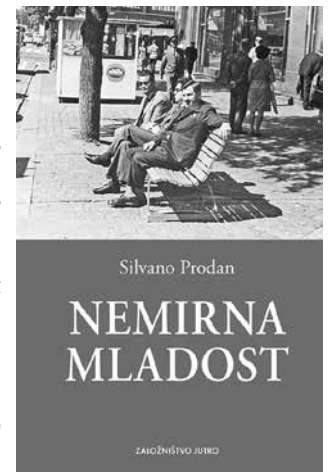
Silvano Prodan: NEMIRNA MLADOST

Obseg: 72 strani • ISBN: 9789616746748

Cena: 15 €

Tudi v knjigi **NEMIRNA MLADOST** avtor ohranja pred pozabo številne pripovedi, zgodbe ljudi, skratka opise polpreteklega časa, ki bodo vsak hip utonile v pozabo. Zgodbe črpa iz svojega življenjskega okolja, tj. Istre, ki je danes razdeljena na dve državi, kar je prvič v njeni zgodovini. Tako v njih povezuje slovenske, hrvaške in italijanske prvine tega področja. Vsa besedila dopolnjujejo fotografije in faksimile listin, kar še dodatno bogati navidez preproste zgodbe iz nedavne preteklosti.

Naslov **NEMIRNA MLADOST** bi lahko prevedli tudi v Razgibano mladost, kajti pripoved v vseh sedmih poglavjih zajema najbolj ustvarjalno obdobje avtorjevih znancev, sorodnikov in prijateljev. Pripoved se začne z odklicem Karla Vodopije od vojakov in zaključuje z avtorjevim potovanjem v Sovjetsko zvezo.

Silvano Prodan: PREKINJENA IDILA

Obseg: 48 strani • ISBN: 9789616746809

Cena: 12 €

PREKINJENA IDILA je sedma Prodanova knjiga (prva, z naslovom ISTRA VSEPOVSOD, je izšla pri založbi LIBRIS v Kopru) v nizu knjižic, v katerih ohranja pred pozabo številne pripovedi, zgodbe ljudi, skratka opise polpreteklega časa, ki bi sicer s njihovim odhodom utonile v pozabo. Zgodbe črpa iz svojega življenjskega okolja, tj. Istre, ki je danes razdeljena na dve državi, kar je prvič v njeni zgodovini. Tako v njih povezuje slovenske, hrvaške in italijanske prvine tega področja.

V Prekinjeni idili je sedem zapisov po sili razmer prekinjenih idealno zastavljenih dejanj in celo življenj nekaterih sodobnikov in sopotnikov, ki so bili avtorju blizu po značaju in svetovnem nazoru.